Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го ВЕРЕСНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 22, 1983 No. 180. VOL. XC.

В Українському Музеї відкрито виставку „Українські килими"

Ню Йорк, Н. Й. (УМ). — Понад 100 осіб заповнило у суботу, 17-го вересня ц.р., залю на четвертому поверсі Українського Музею в Ню Йорку і милувалися красою українських килимів.

Відкриваючи виставку, голова УМ, д-р Богдан Цимбалістий, сказав, що Музей має колекцію з 80 килимів, з яких сьогодні показує 15. Виставка, яка триватиме до 13-го листопада, частково фінансована Нюйоркською стейтовою мистецькою радою. Куратор виставки — Любов Волинець.

Д-р Цимбалістий нагадав, що килимарство, одна з галузей українського народного мистецтва, відоме з документів X століття, найбільшого розквіту досягло у XVII і XVIII століттях, занепало в кінці XIX століття. Відродження українського килимарства прийшло на початку XX століття стараннями дослідників і любителів народного мистецтва. У Центральній і Західній Україні були організовані майстерні, в яких ткали килими за старовинними зразками. Сьогоднішня виставка показує килими, зроблені в періоді від 1890 до 1930 років.

Про відкриття виставки килимів були численні нотатки в українській і американській пресі. Зокрема „Ню Йорк Таймс" три дні підряд подавав інформації про виставку. В числі з 15-го вересня під великим заголовком „Килими з України" була подана інформація про виставку в УМ і ще про п'ять різних виставок у Ню Йорку. Також була інформація в „Ню Йорк Пості".

Виставка килимів чудово оформлена. Директор Музею, мистець Марія Шуст, і всі співробітники УМ приклали чимало зусиль, щоб по-мистецькому розмістити килими на стінках, відповідно до їх розмірів і щоб при тому кольори поряд виставлених килимів були в гармонії. По драбинах поналазились, вішаючи килими, а пізніше в пошуках краси перевішуючи їх, і студенти, що працюють у Музеї, і постійні працівники, незалежно від їх щоденних обов'язків. Добровольці Люба Артимишин, Марія Даниш, і Анна Никифоряк багато допомогли у підготуванні килимів до виставки — робили невеликий ремонт і підшивали тасьму.

Каталог до виставки українською і англійською мовами, що його підготувала Любов Волинець, містить дані про розвиток килимарства, його техніку і орнаменти. Вміщені фотографії виставлених килимів і дані про них. Мистецьке оформлення каталога — Арета Бук.

Таблиці у виставленій залі показують техніку ткання килимів, рисунки прядильного та ткацького знаряддя, орнаменти. У кутку залі, йде безперервний показ прозірок із озвученими поясненнями українською і англійською мовами. Програму підготувала Любов Волинець.

Відкриття виставки та оглядання її завершила товариська зустріч, підготована під керівництвом Лідії Гайдучок і Марії Даниш. Улаштувати її допомогло близько десяти людей: члени Управи та співробітниці УМ, також добровольці.

Виставку можна бачити до 13-го листопада. Музей відкритий від середи до неділі включно, від 1-ої до 5-ої години по полудні. Адреса Музею: 203 Друга авеню, Ню Йорк, біля 12-ої вулиці.

НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Ню Йорк, Н.Й. — Представники Конференції Професійних і Академічних Товариств, яка включає лікарів, інженерів, професорів, журналістів, правників, бібліотекарів, ветеринарних лікарів та інших, відбудуть наради в справі поліпшення координації їх дій та співучасти в громадському житті. Члени цих груп є прошені бути учасниками цих нарад. Наради відбудуться в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вул., в суботу, 24-го вересня, о год. 5-ій по полудні.

ПОЛЯКИ І ЖИДИ ВИДАЛИ СПІЛЬНУ ЗАЯВУ

Відень, Австрія. — З Відня, повідомили, що директор жидівського центру документації Сімон Візенталь і два інші видатні жиди з одного боку та три американські поляки з другого видали спільну заяву, яка закликає до примирення між поляками і жидами.

Заява говорить, що настав час, щоб „покінчити з духом взаємного антагонізму".

Заява далі стверджує, що можна розвинути кращі відносини, якщо поляки „вдома і закордоном" подадуть підтримку Ізраїлеві, який, як говорить заява, загрожений „морем ворожих арабських країн" так само, як Польща є „уразливою на сучасну совєтську загрозу".

Крім Візенталя, з жидівської сторони заяву підписали Джозеф Ліхтен з Ліги проти знеславлення жидів Б'най Б'рит, відділ у Римі, та письменник і історик Міхель Борвіч. Поляками-американцями, які підписали заяву, були: професор Джорджтавнського університету Ян Карскі, професор-емерит унілверситету в Сан Франсіско Єжи Лерскі та директор Польсько-Американського Конгресу Ян Новак.

Заява була розрахована на час відзначення 44-ої річниці нападу фашистської Німеччини на Польщу, а також для відзначення 40-ої річниці повстання у варшавському гетто.

ЗСА займають рішуче становище до ОН

Ню Йорк, Н. Й. — Представник місії З'єднаних Стейтів Америки до Об'єднаних Націй в ранзі амбасадора Чарлс Лікенстін, відповідаючи на пропагандивні закиди совєтського представника і представників інших незадоволених делегацій, що вони можуть преспокійно вибратись із ЗСА і навіть перенести головну квартиру ОН до іншої країни, якщо загал держав-членів і секретаріят цієї міжнародної організації вважають, що їм дістся кривда і вони є трактовані урядовими чинниками ЗСА несправедливо.

Заступник амбасадора ЗСА до ОН Ч. Лікенстін з обуренням підкреслив, що ціла американська делегація вийде до пристані, щоб помахом руки і побажанням щасливої дороги попрощати тих, які почуваються незадоволеними з перебування в ЗСА.

Очевидно, такий виступ Лікенстіна викликав реакцію в Державному департаменті. Речники цього Департаменту заявили, що така заява є радше особистим поглядом амбасадора, а не новою політичною лінією ЗСА у відношенні до ОН, і відповіддю на провокацію СССР. Також речник Білого Дому, заступник пресового секретаря Леррі Спікс відмітив, що заввага Лікенстіна правдоподібно була зроблена без порозуміння з амбасадором ЗСА до ОН Джейн Киркпатрик, не кажучи вже про президента Роналда Регена чи будь-кого з урядових осіб на високому становищі.

Зудар наступив під час гострих дебат над справою заборони губернаторів Маріо Квомо і Томаса Кейна, які не погодилися, щоб совєтський літак з Андреєм Громиком і совєтськими „дипломатами" приземлювався на летовищах Кеннеді і в Нюарку у побоюванні, що такий дозвіл міг би викликати застереження більшости мешканців двох східніх стейтів і бурхливі демонстрації. Постійний представник СССР до ОН Олег Трояновський вніс гострий протест до Державного департаменту, а сам Ґромико зрезиґнував взагалі з приїзду до Ню Йорку. В результаті совєтська делеґація на генеральну асамблею ОН прибула через Европу бельгійською лінією „Сабена". Совєтський делегат Ігор Яковлєв закинув Урядові ЗСА, що він зумисно сприяв антикомуністичним маніфестаціям, зверненим проти СССР і приміщень совєтських амбасад та місій.

Після такої бомбастичної пропаганди Ч. Лікенстін склав свою заяву і назвав совєтські обвинувачення „суцільною брехнею".

Дж. Буш хвалить мадярів

Будапешт, Мадярщина. — Відвідуючи Мадярщину, віцепрезидент Джордж Буш достойно оцінив у понеділок, 19-го вересня, позитивний вклад Мадярщини у справу прав людини і заявив, що ЗСА бажають кращих відносин з усіма країнами Східньої Европи.

Віцепрезидент Буш одночасно підкреслив, що НАТО, намагаючись дійти до „справедливого порозуміння" про контролю над озброєнням, дасть належну відповідь совєтській загрозі військовій стабільності в Европі.

В Румунії, перед відлетом до Мадярщини, Буш підкреслив, що навіть у випадку продовження переговорів у Женеві між ЗСА і СССР про контролю над озброєнням після листопада, нові американські ракети типу Першінг-2 і крилаті ракети будуть розміщені в Західній Европі у грудні, якщо до того часу не буде досягнуто угоди.

Буш прибув до Мадярщини і зробив там шосту зупинку у своїй десятиденній подорожі по сімох країнах Північної Африки та Східньої і Центральної Европи.

На прийнятті у прем'єр-міністра Ґйорґі Лазара віцепрезидент Буш під час тосту сказав: „Ми в ЗСА раді, що Мадярщина намагається поширити контакти, сприяє терпимості та старається виконати зобов'язання, які пов'язують наші обидві країни на основі кінцевого акту, підписаного в Гельсінках. У відносинах між нашими двома країнами права людини та основні свободи не викликають жадних незгод, а, навпаки, приблизили нас".

Буш назвав відносини між Мадярщиною та ЗСА взірцевими і додав: „З'єднані Стейти Америки глибоко зобов'язані творити більш здорові, повні співпраці та конструктивної творчости відносини з усіма країнами, з якими пов'язана ваша країна".

Одночасно Буш підкреслив, що НАТО відповідає і відповідатиме на загрозу військовій рівновазі, яка вже приблизно чотири десятиліття зберігає мир в Европі та в інших частинах світу.

Англійською мовою появилися „Мемуари" ген. П. Григоренка

Ню Йорк і Лондон. — У відомому Видавництві В. В. Нортон і Ко. вийшла 462-сторінкова книжка, перекладена на англійську мову, ген. Петра Григоренка п.з. „Мемуари" (по-англійськи: „Memoirs"). Переклав цей твір Томас П. Вітні; обгортка — роботи Гю О'Ніла. Зразу на обгортці темним друком надруковані слова: „Ці мемуари переповідають все життя і часи Петра Григоренка, єдиного совєтського генерала, — банітаізгоя, близько ознайомленого з потугою і тими, які володіють на вершках совєтської ієрархії".

„Мемуари" ген. П. Григоренка, які появились були в 1981 році французькою мовою, а пізніше також німецькою та російською мовами (готується теж українське видання), а тепер англійською, здобули ряд рецензій в американській пресі.

У Слові від автора, ген. П. Григоренко пише: „Я прожив довге і скомпліковане життя почерез буремні, жорстокі і жахливі часи. Я був свідком смерти, руїни і пробудження. Я зустрінув велике число людей.

Я шукав і духово включався, я помилявся і себе виправляв. Я жив з людьми і для людей. Я приймав їхню допомогу, користувався їхніми порадами і вказівками. Багато із них залишили на моєму житті видимий слід. Ця книжка є особливо і передусім для них. Поміж ними є ті, без яких я не був би тим, ким сьогодні я є".

Твір ген. П. Григоренка розподіляється на розділи: Слово про Автора; Сокіл йде за приналою; II Лет тренованого сокола і Сокіл скидає свій ковпак. В книжці є теж багато фотографій, які ілюструють життя ген. Григоренка і його родини.

„Мемуари" в ціні 19 долярів 95 центів можна набути, написавши на адресу: Svoboda Book Store, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302.

АМЕРИКАНЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЛИШАТЬСЯ В ЛИВАНІ

Вашінгтон. — Лідери обидвох партій в Конгресі і президент Роналд Реген погодилися у вівторок, 20-го вересня на компромісове рішення, яке дозволить перебування американської морської піхоти в Лівані на час додаткових 18 місяців згідно з резолюцією про воєнні прерогативи Уряду ЗСА.

Багато законодавців висловлювали серйозні застереження щодо такого компромісу і побоювання з огляду на те, що перед закінченням 18-місячного терміну американські війська можуть бути втягнуті все глибше і глибше в безпосередні бої в Ливані. Але перевалежала на Капітолі думка, що компромісове рішення буде скоро схвалене, тому, що більшість законодавців не бачить іншого практичного рішення, як продовження мирної місії американських військ у Ливані.

Видатний демократ в Конгресі сказав: „Немає ідеального рішення. Дальше перебування — погано, вихід — ще гірше".

Президент Роналд Реген сказав репортерам, що, хоч він має серйозні застереження щодо компромісової резолюції, він підпише її.

Після полудня конгресмен Клемент Заблоцкі, демократ з Висконсину і голова Комісії закордонних справ, представив резолюцію Конгресові, а сенатор Говард Бейкер з Теннессі, лідер більшости в Сенаті, представив її Сенатові.

Сподіваються, що швидкі рішення будуть прийняті в обидвох палатах можливо на початку наступного тижня.

В цей час, як американські законодавці рішають справу дальшого перебування в Ливані американського контингенту міжнародних сил збереження миру в цій країні, американські кораблі вже другий день ведуть артилерійський обстріл позицій мусулманських груп і палестинців у горах Шуф, підтримуючи своїм вогнем ливанську армію.

Баффало приготовляється до Меморіяльного Дня у Вашінгтоні

Баффало, Н. Й. (Я.П.). — Подається до відома, що з української громади в Баффало вибирається на Меморіяльну маніфестацію та концерт до Вашінгтону біля 100 осіб, в тому 25 уніформованих пластунів та пластунок. Один автобус з парохом української православної громади о. Богданом Сенцьом на чолі виїжджає в п'ятницю увечері, 30-го вересня, другий прибуде до Вашінгтону у неділю вранці. Крім цього дехто вибирається літаком.

У неділю, 25-го вересня ц.р., о год. 4-ій по полудні на площі української православної громади при 200 Комо бульвар, українці Баффало та околиць віддадуть глибоку шану жертвам Великого голоду Соборною Жалобною Панахидою та Академією. В програмі з головною промовою виступить віцепрезидент СКВУ Микола Плавюк. Крім драматичної постановки „Вулиця" в мистецькій обробці Нілі Стецьків, виступить жіночий хор зі Сейнт Катаринс, Онт., та чоловічий хор „Бурлака" з Торонто.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКА ВІДМОВА признати свою вину в зістріленні південнокорейського літака показала „велику нездатність" совєтського лідера Юрія Андропова і зменшить його значення як в самому Совєтському Союзі, так і за кордоном. До такого висновку прийшли експерти у совєтських справах. Директор Інституту досліджень міжнародних змін при Колюмбійському університеті, професор Северин Байлер, в інтерв'ю журналові „Ю. Ес. нюз енд Ворлд Ріпорт", сказав, що совєтські офіційні особи і західні експерти вважали Андропова розумнішим і гнучкішим, ніж був Леонід Брежнєв, але через те, що „він (Андропов) відмовився висловити жаль і попросити пробачення, відмовляється дати відшкодування родинам загиблих і відмовляється навіть зробити спроби запобігти можливим подібним катастрофам у майбутньому, це, звичайно, викликало максимум обурення в усьому світі. Андропов виявив велику нездатність", — заявив Байлер.

АНГЛІЄЦЬ ДЖОРДЖ МІҐЕН розпочав свою мандрівку пішки майже сім років тому на пустельному розі Південної Америки, а в неділю, 18-го вересня, закінчив свій похід на Алясці, пройшовши за цей час 19,021 милі на другий кінець землі. Міґену було 23 роки, коли він розпочав свою маратонську мандрівку, тепер йому 30 років. Невтомний мандрівник поставив в кінцевому пункті своєї довгої подорожі 17 прапорів тих країн, через які проходив його шлях: Арґентини, Чіле, Болівії, Перу, Еквадору, Колюмбії, Панами, Коста Ріки, Нікараґуа, Гондурасу, Ґватемалі, Мехіко, ЗСА і Канади.

КЕРІВНИКИ ПОЛЬСЬКОЇ комуністичної партії повідомили в понеділок, 19-го вересня, польське суспільство, яке переживає найважчу кризу після Другої світової війни, про те, що з 1-го січня 1984 року вступить в силу нове підвищення цін на харчові продукти в основному на 30-40 відсотків. Високий офіційний представник Манфред Ґоривода сказав на зустрічі економічних експертів в Центральному комітеті партії у Варшаві, що вже в багатьох місцях Польщі виникла паніка закуповування продуктів у наслідок чуток про драматичне підвищення цін. Польське пресове аґентство ПАП сказало, що Ґоривода назвав положення заборгованої та збанкрутованої економіки Польщі „дуже складним".

ДЖЕРЕЛА АНҐОЛЬСЬКИХ повстанців повідомоили в понеділок, 19-го вересня, що під час їхнього останнього наступу повстанці вбили понад 2,000 урядових і кубинських вояків. Повстанці також заявили, що їх наступним кроком буде марш на столицю Люанду. Повідомлення зі столиці Португалії Лісбони говорять, що повстанці групи УНІТА заповіли новий 3-місячний наступ на північ і захід з метою оточення Люанди.

ГАЛЯ ВОЛЯНСЬКА СТАЛА 29-ОЮ „МІС СОЮЗІВКОЮ"

ОКСАНА ВЕРБОВСЬКА І ЛЮБА КУШНІР ОБРАНІ КРАЛЯМИ

Союзівка. — Галина Волянська, 20-літня студентка четвертого року університету Йорк в Торонто, Онт., в ділянці економіки, постійно замешкала в Монтреалі, Кве., була обрана в суботу, 17-го вересня, „Міс Союзівкою" на 1984 рік в рамках 29-го з черги контесту, які відбуваються на цій оселі УНСоюзу кожного року під час Дня УНСоюзу. Новообрана „Міс" репрезентуватиме Союзівку і цілий УНСоюз, який в наступному році відзначатиме своє 90-річчя.

Першою дружкою п'ятичленне жюрі обрало Оксану Ларису Вербовську з Ню Йорку, а другою — Любу Кушнір з Вотервліту, Н.Й. Вибір перевело жюрі в складі: інж. Роман Ракочий, ст., Наталія Андрусів, Мирослава Богачевська, інж. Роман Гаврилюк і інж. Роман Швед. Вибір проголосила конферансьє Союзівки Аня Дидик, яка теж представила жюрі після контесту і вела церемонію передачі корони та вручення нагород. Цього року, крім одного тижня вакацій на Союзівці, Галя Волянська отримала 300-долярову нагороду, О. Вербовська — один вільний кінець тижня і 200 дол., а Л. Кушнір теж один „вікенд" і 100 дол. неголосуючою секретаркою жюрі була Надія Матківська. Цю функцію досі виконувала Квітка Стецюк, яка з уваги на хворобу і пораду лікаря не могли прибути на Союзівку.

Г. Волянська є дочкою д-ра Богдана і Нілі Волянських з Монтреалю. Вона закінчила матурою школу українознавства в Монтреалі, належить до Пласту, була членом і солісткою танцювального ансамблю Петра Марунчака, любить теж спів і була членом хору „Боян" в Монтреалі, балет (брала участь в літніх курсах Роми Прийми-Богачевської) і гру на бандурі. Ще будучи в Монтреалі грала головну ролю в опереті „Оклагома". Ціла родина Волянських є членами 434-го Відділу УНСоюзу в Монтреалі.

О. Вербовська має докторат з фармацевтики, належить до Пласту, співає в хорі „Думка", любить музику і спорт. Вона є дочкою Василя і Анни Вербовських з Ню Йорку. Є членом 88-го Відділу УНСоюзу.

Л. Кушнір є дочкою відомих громадських активістів Ярослава і Теодозії Кушнірів з Вотервліту, Н.Й. Люба має диплом бакалявра з економіки. Вона теж пластунка, є членом управи 99-го Відділу СУА, співає в парафіяльному хорі, любить спорт, зокрема зимові роди, садівництво. Є членом 13-го Відділу УНСоюзу.

Після проголошення вислідів контесту Зеня Матківська, урядуюча ще „Міс Союзівка 1983", укоронувала свою наслідницю і асистувала Ані Дидик у врученні корон і лент дружкам. Букети квітів вручив їм управитель Союзівки Юрій Прокопець.

(фота: ред. Юрій Зарицький, „Український Тижневик")

Галя Волянська — „Міс Союзівка 1984"

Перший вальс відтанцювали з кралями голова Контрольної Комісії УНСоюзу Іван Геврик, головні радні Володимир Квас і Андрій Кейбіла та Ю. Прокопець. Коротко промовляли мгр Геврик і В. Квас, вітаючи

(Закінчення на ст. 4)

В АМЕРИЦІ

СЕНАТОР ДЕНІЄЛ П. Мойниген, демократ з Ню Йорку, вважає, що З'єднані Стейти Америки вже в найближчому майбутньому мусять покликати до життя окремий Департамент для міжнародної торгівлі, якщо вони хочуть залишитися лідером в економічній ділянці. Мойниген, член сенатської фінансової комісії, виступаючи на 69-ій крайовій конвенції великих компаній і підприємств, які займаються закордонною торгівлею, заявив, що Уряд ЗСА міг би значно підсилити експорт американських товарів, якщо б існував окремий Департамент. Він передбачає, що ЗСА втрачають кожного року принаймні 100 більйонів долярів, які могли б стимулювати американську економіку.

ПЕРША ЛЕЙДІ НЕНСІ РЕҐЕН заявила під час інтерв'ю з кореспондентом журналу „Лайф", що вона буде підтримувати свого мужа, якщо б він рішився кандидувати на другу каденцію. „Не зважаючи на те, яке буде його рішення, заявила Н. Реген, — я стоятиму поруч нього до кінця". Дружина президента Регена вважає, що він любить і зі запалом виконує свою теперішню функцію, а вона тільки задоволена і подивляє його вітальність. Перша Лейді згадала під час інтерв'ю про ті тяжкі хвилини для Президента і для неї після його поранення.

ДЖАН АЄР, РОБІТНИК з Маямі на Фльориді, став героєм в очах майже цілого міста, принаймні його білої частини, врятувавши від нападу, можливої смерти, а також знасилування — 19-річну Анджелу Вайвієр, автомобіль якої, після легкого зудару з іншим автомобілем, зупинився в негритянській дільниці міста. Товпа молодих негритян в числі приблизно 100 осіб оточила її автомобіль і з насолодою приглядалась перестрашеній на смерть білій дівчині. Після того коли вона дещо підхилила вікно, кілька рук відразу вхопились за її нашийник і бранзолєту, зірвали їх і почали за волосся витягати дівчину з автомобіля. У тій хвилині збоку зупинилося авто Аєра. Він, не зважаючи на товпу, пробив собі шлях до загроженої дівчини, вхопив її за руку і потягнув в сторону свого автомобіля. Розюшена товпа кинулась на обидвох і страшенно покалічила рятівника, який тепер знаходиться у лічниці з порізаним обличчям, але він все таки врятував дівчину. Про цей випадок написали майже усі газети ЗСА.

КОНҐРЕСМЕН ДАН БОНКЕР, демократ з Вашінгтону, запропонував у Палаті Репрезентантів резолюцію, яка вимагає від президента Роналда Регена і Уряду ЗСА, щоб вони вимагали від Совєтського Союзу відшкодування за втрату майна і життя 61 американців, які загинули під час зістрілення совєтськими джетами південнокорейського пасажирського літака 1-го вересня ц.р. Згаданий конгресмен вважає, що Державний департамент повинен негайно розпочати переговори з урядом СССР в тій справі і повідомити американський нарід про вислідки таких розмов.

Солідаризуючись з ранішим закликом Крайового Громадського Комітету для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932-33 роках щодо Меморіяльного Дня у Вашінгтоні 2-го жовтня, „Свобода" не буде поміщувати ані платних оголошень, ані пресових повідомлень про інші імпрези заплановані на 2-го жовтня.

Всі, як один, до Вашінґтону 2-го жовтня на маніфестацію проти московського ґеноциду!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

А „Свобода" таки допомогла

Троє читачів „Свободи" — Юрій Повстенко, Валентина Єрмоленко і Кость Степовий — написали листи до редакції у цій самій справі, а саме про недопильнування пам'ятника Т. Г. Шевченка у Вашінґтоні, відкриття якого, як відомо, відбулося 27-го червня в 1964 році у присутності колишнього президента З'єднаних Стейтів Америки Двайта Айзенгавера і стотисячної маси українців, які прибули на це всенаціональне свято дослівно з усіх закутин ЗСА, Канади, Европи, а то й інших міст та континентів.

Перший автор листа, який, до речі, заініціював цю, на нашу гадку, корисну і потрібну та ще й відкриту розмову на сторінках преси, відкрив нам, тобто українській спільноті у З'єднаних Стейтах Америки, гірку правду, попри яку не сміємо перейти байдуже, не полагодивши її як слід: пам'ятник Т. Г. Шевченка, біля якого кожного місяця проходять численні наші земляки з України і з усіх майже поселень у вільному світі, у стані занедбання. „Довкола вигоріла трава і тільки зеленіють бур'яни, валяються поламані гілки з непочищених дерев, — валяється ящик на сміття, пляшки і різне інше сміття розкидані по терасі..."

Другий автор листа, поміщеного у „Свободі" з 26-го серпня, цілком слушно підкреслює, що тільки киненням думки про пам'ятник Т. Шевченка про безпорядки біля нього не зарадять лихові. Тут треба рішучої дії таки вашінґтонської української громади, бо віддалені на сотні кілометрів громади ледве чи зможуть чимнебудь допомогти.

Третій автор, листа якого „Свобода" помістила у числі з 14-го вересня, пропонує створити п'ятичленний комітет, який, зібравши відповідні фонди, зайнявся б упорядкуванням і подбав би про порядок у майбутньому.

Останній лист хоч важливий, відноситься до майбутнього, а тим часом вже незабаром, 1-го і 2-го жовтня, до Вашінґтону мають з'їхатися українці з усіх-усюдів маніфестувати проти штучного голоду в 1932-33 роках, зорганізованого московським урядом в Україні. Якщо пам'ятник буде у такому стані, як пише Ю. Повстенко, то це буде великий сором, — з турботою пише В. Єрмоленко.

Ця виміна думок була не тільки корисною, але також причинилася до позитивного полагодження справи. Ініціятивна група, яка покищо не є „комітетом", вирішила зайнятись цією важливою справою, хоч від сорому повинно паленіти лице в першу чергу місцевому відділові УККА, який згідно з рішенням Крайової Ради, повинен був вже раніше полагодити цю справу і не допустити до такого стану, а тим самим і до дискусії на сторінках преси.

У нас чимало говориться при кожній нагоді про те, що ми, мовляв, на Заході служимо „амбасадорами України", але нам виглядає, що це „амбасадорство" тепер обмежується до політиканства і взаємних обвинувачень. Вміжчасі повиростали до величезних розмірів, наче пістряки, різні дуже часто дрібні і зрештою не дуже то важливі проблеми та вічні кризи, які своєю тінню заслонили собою все, включно з пам'ятником Т. Шевченкові, крім патріотичної фразеології, що цілком або частинно заступила амбасадорство, що ним ми так частенько любимо хизуватися.

Хочеться сказати, що якщо б, наприклад, наші вороги занедбали в такий спосіб пам'ятник нашого Пророка і Генія, то українські поселенці підняли б такий шум, якого ще в діяспорі не чули. Але, що таке сталося тут, у столиці ЗСА, багато з нас проковтнули цю справу як гірку піґулку, а в крайньому випадку сказали: „Моя хата скраю".

Існує, однак, можливість, що тисячі українців, які прийдуть до Вашінґтону на Меморіяльний Тиждень для вшанування жертв Великого голоду у 50-річчя цієї трагічної для України події, вимордування комуно-московською імперією українського селянства, і зберуться коло монумента Т. Шевченка, потрясуть сумлінням наших „батьків народу" і справа опіки над пам'ятником буде остаточно полагоджена.

ШВАЙЦАРСЬКА ПОЛІЦІЯ повідомила в неділю, 18-го вересня, що з вершини Маттергорн зійшла снігова лявіна і вбила трьох американських альпіністів, які були в одній зв'язці, четвертий альпініст пропав, правдоподібно він також загинув. Поліція не подала прізвищ загиблих, але рятункова група заявила, що альпіністи були американськими вояками зі Західньої Німеччини. Вся група пропала ще минулого четверга.

Ярослав Татомир

ТРЕБА ПЛЯНУВАННЯ НА ДАЛЕКУ МЕТУ

II.

Летючки і брошурки...

Дотепер ми, велика і заможна українська еміграція, зробили, наприклад, дуже мало на преважливому полі видання великих, документальних англомовних праць про наші змагання. Ми нарікаємо, що західній світ мало знає про нас і не цікавиться українськими проблемами, але ми хотіли б відкрити Заходові Україну летючками і брошурками...

Усвідомляємо собі наше велике занедбання у цій великій ділянці кожний раз, коли приходимо до публічних чи шкільних бібліотек і бачимо, що нас там — немає, або коли знаходимо одну-дві книжки про історію України, про її культуру і т. п.

Дотепер ми не маємо, наприклад, справді великої, документальної, авторитетної, репрезентативно виданої англомовної праці про безприкладно важку і героїчну, майже десятилітню боротьбу УПА, яка своєю якістю здобула б американський, канадський, англійський й англомовні книжкові ринки, яка пробила б своєю якістю місце у публічних і шкільних бібліотеках англомовних країн.

Французький історик Рональд Гоше писав у своїй великій праці „Опозиція у Совєтському Союзі 1917-1967 рр.":...„Цілий світ впер то прикривав героїчну боротьбу УПА плащем мовчанки..." Ми дивуємося, що західній світ і ще сьогодні прикриває героїчні змагання УПА плащем мовчанки, але якже більше слід дивуватися що ми, велика українська еміґрація, у західньому світі, посьогодні, а це вже чотири десятиліття від постання УПА, не здобулися на видання великої, репрезентативної історії УПА в англійській й інших великих мовах світу...

Це занедбання є ще одним прикладом недомагання у нас плянування і відсутности у нас ієрархії завдань, пріоритетів.

Коли говоримо про негативи слід згадати і про позитиви, якими є видання великих англомовних праць про голод в Україні 1932-33 років, що над ними працюють такі визначні сили, як проф. Роберт Конквест, д-р Джеймс Мейс, Марко Царинник й інші.

Перша велика праця про голод в Україні появилася у нас ще у шістдесятих роках. Маємо на думці велику, двотомову, монументальну працю (1,255 сторінок) „Чорні діла Кремля. Біла книга", видана в 1953 і 1955 роках, теж в англійській мові, організацією колишніх жертв московсько-комуністичного терору. Праця ця була без сумніву великим подивугідним зусиллям сказати західньому світові про неймовірні злочини Москви виконані над українським народом.

Здається нам, що висловимо сумніви більшости читачів цієї статті, коли поставимо питання: Чи ми — розсварені, роздвоєні, поділені, можемо створити якенебудь центральне тіло, яке було б авторитетним органом громадського плянування для нас усіх чи бодай для великої більшости з нас?

Передумови створення центру плянування

Думаємо, що ми можемо створити центр плянування, який позитивно прийняв би наш загал під умовою, що ми приймемо ненарушимий принцип понадпартійности. У зв'язку з цим такий центр плянування мусіли б зорганізувати і його вести одиниці відомі із свого понадпартійного світогляду.

Такі одиниці серед нас є. Їх треба було б шукати, перш за все серед професорів високих шкіл старшого і молодших поколінь, серед провідних одиниць нашого духовенства і т.п.

Форма центру плянування уявляла б собою щось посереднє між американськими „тінк-танками", що їх науково опрацьовують, для департаментів й агенцій американського Уряду, різними проєктами, зокрема плянами на далеку мету, і науковим журналом, який був би органом центру плянування.

Вплив центру плянування на нашу громаду був би, самозрозуміло, виключно інтелектуальний і моральний, це значить центр плянування спрямовував би увагу нашої громади на важливі справи, ініціював би важливі підприйняття виключно переконливістю добре обдуманих проєктів, силою аргументації, якістю наукової аналізи даних проблем і моральним авторитетом.

Ідеї і проєкти центру плянування, його аналізи і рекомендації були б публіковані у журналі центру і вносили б у наше громадське життя елемент більше якісного плянування, зокрема більше якісного плянування на далеку мету.

Як міг би центр плянування постати? Хто мав би його зорганізувати? Завдання це міг би виконати СКВУ може у порозумінні з українськими науковими інституціями.

Які були б кошти існування центру плянування? Чи наша громада, обтяжена фінансуванням інших наших важливих справ, могла б втримати такий центр?

Коли приймемо, що наукові працівники центру в основному працювали б даром, тільки з рекомпенсатою поїздок, зв'язаних з працею центру, що редаґування і видавання журналу центру (квартальника чи піврічника), було б у великій мірі покрите передплатами, то додаткові кошти втримання центру плянування не були б надмірно високі.

Добре, якісне, плянування є головною передумовою успіху одиниці, громади, народу, створім центер плянування.

Роман Данилевич

ЇХАТИ ЧИ НЕ ЇХАТИ ДО ВАШІНҐТОНУ?

Перед нами дата 2-го жовтня 1983 року, про яку говориться і дискутується уже довгими місяцями. Неділя Другого жовтня — це Меморіяльний День, що повинен зібрати у столиці ЗСА тисячі людей, передусім українців, щоб дати вислів почуттям глибокої жалоби з приводу загину в 1932-33 роках мільйонів українського люду, під час зорганізованого комуністичною Москвою Великого голоду в Україні. А ця доглибинна жалоба повинна водночас бути прилюдним актом обвинувачення проти масових народовбивців, що, виписавши на своїх прапорах забріхані кличі братерства, рівности і загальної свободи, вже довгими десятиліттями топлять мільйони людей у морі крови та замість свободи несуть на своїх штиках неволю, смерть і загибіль.

Та чи треба нам про це говорити? Про цю неволю, смерть і загибіль ми, українці, найкраще знаємо. А якщо так, то чи треба ставити питання: їхати, чи не їхати до Вашінґтону? Але на превеликий жаль, такий запит є узасаднений, якщо приглянемося до нашої дійсности. Багато з-поміж наших земляків дивиться на справу заповідженої демонстрації у Вашінґтоні не з точки погляду загальноукраїнської, але з вузької групової та партійної. І в тому ціле наше лихо!

П'ятдесят років тому лютий ворог прирік на голодову смерть не то цілі області нашої батьківщини, з пекельним наміром зламати стрижінь українського народу, який не бажав іти в ярмо новітньої панщини — колгоспи. Оці наші земляки, переважно селяни вмирали тому, що вони були українцями. До глибини душі боляче, що ще дотепер багато з-поміж нас вагається, чи брати участь у поминках по мільйонах наших братів і сестер, що загинули в часі Великого голоду на своїй молоком і медом текучій землі, або вирвані з неї покотом вмирали в сибірських тундрах.

Де причина вагання: їхати чи не їхати до Вашінґтону? Під час Пленарної Сесії Секретаріяту СКВУ у Торонто, Канада, 23-го квітня 1983 року в часі дискусії над відзначенням пам'яті загиблих українців від голоду 50 років тому, я висказався за всенародним поминанням тих жертв. Заля наради голосно одобрила таке становище. Після мене забрав слово представник УККА Ігнат Білинський і сказав: „Я вповні погоджуюся з Данилевичем, але ми не можемо". Оце „не можемо" є нашим великим горем! Якщо ми не можемо спільно станути в обороні наших народних, релігійних, соціяльних і державницьких прав, то наші вороги легко зможуть нас далі поневолювати та нищити огнем і мечем, а то і голодом, як це сталося перед 50-ти роками.

Відкриймо широко наші очі й погляньмо, що діється у світі. Ось два випадки з-перед кількох днів.

При кінці серпня цього року прибуло до Вашінґтону щонайменше чверть мільйона наших співгромадян негрів, щоб відзначити 20-ліття свого маршу до столиці ЗСА, з метою демонструвати в користь своїх громадських прав. Вони водночас пом'янули свого провідника д-ра Мартина Лютера Кінґа, який загинув від кулі атентатчика 15 років тому.

У столиці Південної Кореї у перших днях вересня цього року зібралось більше як 100,000 корейців, щоб згадати своїх співгромадян, подорожніх корейського літака, що його під час лету з Ню Йорку до Сеулу зістрілили большевики, 1-го вересня 1983, над Охотським морем. Ця піратська подія, що спричинила смерть 269 пасажирів різних національностей, глибоко зрушила опінію Західнього світу.

Чи можемо в обличчі такої дійсности відмовитися від участи в демонстрації у Вашінґтоні, щоб перед світом, який під впливом цієї жахливої події з корейським літаком пробуджується з летаргу, — засвідчити куди страшніший злочин комуністичної Москви з-перед 50 років, коли в часі голодової облоги України згинуло коло 10 мільйонів наших земляків. Хіба ж не бажаємо нашою відсутністю спричинити самі собі ведмежу прислугу?!

Накінець, ще пригадка про одну подію з-перед п'ятдесять років. У місяці травні 1933-го року відбулося у Львові свято „Українська Молодь Христові" (УМХ).

Воно було нагодою, щоб відзначити 1900-ліття смерти і Воскресення Христа Спасителя, а водночас було виявом співчуття до наших братів і сестер з-над Дніпра, що масово гинули від штучно викликаного голоду. Однак частина нашого громадянства також сказала тоді „не можемо" і збойкотувала це свято... Тепер багато з-поміж тих, що так поступили, не раді про це і згадувати. Нехай і то буде причинком до призадуми над питанням: їхати чи не їхати до Вашінґтону?

З ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Історія консервації харчів

У лютому 1882 року з одної гавані, у Новій Зеляндії, виплив у напрямі до Англії корабель „Данедин". Цей корабель плив із розп'ятими вітрилами, хоч з корабельного комина снувався чорний дим, а парова машина працювала безупинно.

Капітан корабля, замість пильнувати палубу, сходив, що деякий час до просторих магазинів, до яких з машинового відсіку провадили дві товсті труби, покриті наморozзю. По 14-ох тижнях подорожі, корабель причалив до Англії з першим транспортом замороженої баранини. Той історичний рейс „Данедину" започаткував нову добу в історії харчового експорту Нової Зеляндії та заморського перевозу харчових продуктів у механічно охолоджуваних кораблях.

Механічне охолоджування та заморожування, опатентоване французьким інж Ф. Карре в 1862 році — це один з найбільших винаходів нашої цивілізації, що створив нову добу в житті людини та в харчовій індустрії цього світу.

У розвитку життя людини справа збереження харчових продуктів на довший відрізок часу, стала основною проблемою наших предків найдавніших часів. Першим союзником людини в розв'язці цієї складної проблеми були соняшні промені. Згідно з поглядом деяких археологів, кочовничі та пастирські племена, ще 5-6 000 років тому користувалися сушеним м'ясом та квасним молоком, що поряд з рогатою худобою, вовною та шкірою були основними продуктами вимінної торгівлі.

Другим союзником людини в збереженні харчових продуктів, був природний лід, головно в північних смугах нашої плянети, де природа покривала взимі всі стави та річки грубою верствою льоду. Цей лід у XVIII сторіччі вирубувано на промислову скалю, магазиновано на час літа та транспортовано кораблями до країн теплішого підсоння. У 1842 році Томас Местерс в Англії опатентував ізольовану скриньку, що стала предтечею льодових скриньок, або т. зв. „айсбакс", що дотривали до нашого приїзду до Америки та Канади. Їх місце зайняли тепер механічні холодильники, з компресорами, які шляхом тиску та експансії холодної речовини у мережі, доводять до зниження температури його нутра та замороження води.

Але людство мусіло чекати приблизно 2000 років, щоб цей термодинамічний принцип здійснити у виді модерного кухонного холодильника. До цього часу для збереження харчів люди користувалися, сіллю, вудженням, корінням, та консервуванням. Зберігальна дія солі основується на феномені 8-10 відсотків розчину солі, що вбиває або спиняє розвиток гнильних бактерій та мікробів, що доводить до гниття харчів.

Звичайно, для потрібного ефекту та дії розчину солі, треба її відносно багато. Це зумовило великий попит на цю цінну речовину, що стала у середньовіччі головним продуктом міжнародної торгівлі та причиною багатьох сутичок та воєн.

Із розвитком поштових диліжансів та шляхових заїздів, з нічлігами та харчуванням, виникнула потреба зберігання м'яса, головно дичини, в гарячих літніх місяцях. В тому допомагали собі власники нічлігових та харчових підприємств вудженням м'яса та додаванням до м'яса коріння та заправ, спроваджуваних зі Східньої Азії, головно Індії. Із зростом цін на коріння, моряки та перевозові підприємства, почали шукати за коротшим шляхом до Індії і це в головній мірі, причинилося до виникнення подорожі Колюмба до Нового Світу.

Якщо йдеться про вудження, то й досі наука не зуміла повністю розшифрувати всіх процесів, зв'язаних із ефектом консервації. Проте, одне відоме, ті процеси доволі складні. До речі, щойно недавно відкрито, що деякі смолові, хемічні сполуки можуть приспішити виникнення пістряка. Сьогодні крім вудження, існує ціла низка хемічних сполук, що їх вживається до зберігання харчових продуктів у щораз ширшому маштабі. До них слід зарахувати кваси: оцтовий, бензоєсний, саліциловий, молошний, муравлиний тощо. Деякі фірми вживають методу консервації з додатком деяких хемічних сполук, що становлять таємницю, яку захищає патент. Найважливіший, проте, спосіб консервації харчових продуктів винайшов один цукерник в Парижі на переломі XVIII віку. Він припадково відкрив, що харчовий продукт добре переварений та щільно замкнений, може простояти довгий час. У той спосіб зродився у Франції промисел консервовий. У 20-их роках минулого сторіччя, замість скляних посудин почали вживати металеві бляшанки, в яких ущільнювано харчові продукти перед термічним процесом. І ця засада зобов'язує до сьогодні.

В останнім чвертьстолітті для збереження харчових продуктів їх насвітлюється радіоактивними променями.

Іванна Савицька

ЗУСТРІЧ ІЗ СУЧАСНОЮ УКРАЇНОЮ

I.

Хочу попередити, що мій репортаж з дороги на Україну, — не навіяний поетичністю. Це радше спостереження, міркування, суґестії суто практичного характеру, як також — рекомендації всім тим, хто їхатиме турою в Україну.

Київ і Львів в літературній обробці в обрамуванні пісень, що їх співатиме співачка Христина Карпевич, я включила в окремий авторський вечір. Дата вечора ще не намічена.

Зустріч з Києвом відбулася без квітів, і без обіймів. Їхнє місце зайняла п'ятигодинна контроля, яка скидалася радше на грабунок американських долярів. Правда, не тримаючись приписів, (яких до речі Інтурист не друкує) подорожні пхали в валізи по 12 пар джінсів, по 25 і більше хусток, радіо, награвачі, і за них прийшлося платити кари по 200 і 250 долярів від особи.

Чому немає друкованих приписів, скільки штук отого джінсового добра можна везти. Відповідь ясна. Тоді не було б рабунку і не було б претексту забирати від нас доляри.

Я бачила, як дебелий контролер припасовував до себе великих розмірів джінси, а жінка службовичка довго тримала в руках велику джінсову спідницю, бо спокуса була велика, але свідків — ще більше.

Мені одинокій із групи, яка обмежилась до двох малих валізок, їх зовсім не відчиняли і пропустили мене без контролі.

Доляри ввозити вільно без обмежень. Їх треба в літаку декларувати і при виїзді із Совєтського Союзу вичислитися із залишених грошей. Посвідки купленого товару за доляри і решта грошей мусять рівнятися задеклярованій сумі.

Замість на восьму вечора ми приїхали до готелю Дніпро на першу годину ночі. Кімнати наші чекали і чекала тепла вечеря, обильна і дуже смачна. Валізками занялись носильники.

Київ зустрів нас осіннім, проймаючим холодом. Всі літні речі прийшлось відкласти набік. Ватяна куртка, штани і крите взуття рятували мене від простуди.

Не буду тут говорити про музеї, Софію і Лавру, бо цей матеріял найдете самі у книжках, у довідниках. Говорити про них на базі одногодинних, спішних відвідин було б несумлінністю у відношенні до інтеліґентного слухача. Зрештою, про це вже писалося, говорилося, документувалося, висвітлювалося компетентними знатоками мистецтва й історії мистецтва. Мій репортаж, це жадібне ловлення оком всього того, що може цікавити осіб, які не мали ще змоги їхати турою в Україну.

Все, що входило в програму, ескортоване ґідом Інтуриста, до речі, чемної і ввічливої людини, це підготовані пляни на взір Саманти. Я це прекрасно розуміла, і відповідно до програми, ухилялась від нецікавих видовищ.

Положення Києва, його природа, парки, гаї, квітники — одна краса. Скрізь чистота і порядок, майстерність в показуванні найкращого, а хованні найгіршого.

Неприємно вриваються в оту божественну красу київських церков-заповідників — обеліскові пам'ятники сьогочасности, Їхній бездушний холод і сірість сірого каменя дуже разить у сусідстві золочених бань.

— А деж ваші крамниці, — питаю провідника.

— Ось там, на Хрещатику, їх багато, у нас є все.

І я пішла на Хрещатик. Годі порівняти оту фешенебельну Київську вулицю до котроїсь в Америці. Це відсталої, старосвітської моди крамниці, такі ж вітрини і все інше.

Внутрі товар весь за лядою, ви не можете доторкатись нічого. Продавчині похмурі, непривітні, відбиваються наче від вас, навіть нечемні.

Хусток за рублі по крамницях багато, їх можна купити без черги. Мала — 8 рублів, велика, — 80 і 100 рублів. Хустки без тороків. Вовна, чи гейби вовна теж є, по 12 і 16 рублів за метер.

Питала я за українськими нотами і газетами — надаремно.

Окрема вуличка це Детский свет — одяг, взуття, шкільне приладдя. Туди я чомусь не ходила, зате пішла на славний Київський базар і там раювала у царстві отих купчих, приглядалась типам, слідкувала за присадибними плодами, слухала мови. Мова різна, українська і російська і покупець теж такий.

Присадибні плоди нашого щедрого чорнозему — дуже бідненькі. Яблука, грушки дрібні, часничок — наче горішки, капуста, мов той кулак, багато жовтих огірків, був кріпець і квасолька і квіти, квіти і квіти. Кияни любуються у квітах.

Іду на Хрещатик приглядатися моді. Треба признати, — жінки одягнені чисто, проте яскравість красок і лихий матеріял надають отій моді посмак якоїсь дешевизни.

Жінки намагаються здоганяти у моді Захід, спідниці довші, є і з фальбаною, закаблуки дуже високі, ніхто там не ходить одягнений по-спортовому. Фризієрні повні жінок кожного дня. Червоні нігті на руках і ногах і піддувані зачіски, — крик останньої моди. Впротиріччя — дуже вражає система прибирання у готелях, очевидно руками жінок.

Внизу готелю, де постійно метушаться люди, в тому — чужинці, невимовно вбогі жінки з відрами, мітлами, і ганчірками притягають до себе увагу, зроджують милосердя. Невже немає для них уніформи, чи хоч би суконьфартухів? Це найбідніші істоти, які я бачила у готелях.

Є неділя і наш провідник заповідає ранню екскурсію.

— Вибачте, — звертаюсь до нього, сьогодні свято, я віруюча і хочу піти до церкви. Будь ласка, скажіть, в котрій київській церкві моляться сьогодні люди?

— У Володимирському Соборі, — відповідає він, ідіть ось туди, а там питайте за Бульваром Шевченка.

Я відлучилась від групи і пішла шукати Собор.

І тут, саме тут була нагода пізнати ввічливість і пізнати мову киян.

— Будь ласка — куди на Бульвар Шевченка?

— Нє знаю, нє панімаю...

Питаю чергову жінку.

— Нє знаю, спрасітє каво нібуть другова.

Питаю військовика з п'яти орденами.

— Ґдє то там, — только нє знаю ґдє.

І четверта молода жінка, може й студентка:

— Підіть три вулиці, а там вже Бульвар Шевченка.

(Продовження буде)

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Курси лікарів на Союзівці

Група українських лікарів на Союзівці

Перебуваючи на відпочинковій оселі Українського Народного Союзу в Кергонксоні, Союзівці, українські лікарі також і цього року зорганізували виклади семінарійного характеру від 29-го серпня до 2-го вересня. Головним організатором цих викладів був д-р Петро Харчук, а учасниками були лікарі: Марія та Юрій Диць, Пилип Демус, Роман Сосенко, Володимир Ростенко, Олександер Ґудзяк, Михайло Гук, Тамара Панчак, Іван Кизик, Орест Городиський, Ярослав Сидорак, Леонід Каменецький, Зенон Матківський, Володимир Матківський, Оксана Балтарович, Марія Балтарович, Володимир Кокорудз, Андрій Строкон з Австралії, Богдан Чепак, Маріян Юзич, Юрій Куріца.

У викладах брали участь: д-р Харук, д-р Юзич, д-р Гук, д-р Куріца, д-р Городиський.

Ядром викладів і дискусій були дві головні теми: „Стрес і його наслідки в житті людини та так звана „превентивна" терапія в модерній медицині". Тут д-р Харук проаналізував кілька точок з книжки д-ра Купера, який у своїх відомих 10-ох розділах пояснює й піддає під дискусію цю привентивність, яку кожна людина повинна знати в теорії та примінювати її в практиці.

Ця практика звучить на живих прикладах так: не входячи в наукову сторінку справи кожний знає, що курення спричинює патологічні зміни у бронхо-легеневій та серцево-васкулярній системах організму, але всупереч цьому багато людей курять. Кожна людина свідома того, що алкоголь, коли уживати його забагато, викликає зміни, , властиві центральній та периферійній нервовій системі.

Погляньмо в старі та найновіші статистики, скільки людей є жертвами надужиття цих двох продуктів, яких живий організм зовсім не потребує. Ці два продукти атакують усі три вітальні органи, відомі в медичному світі як „atria mortis", значить, коли один з тих трьох „на вершинах" перестане функціонувати, тоді наступає смерть.

У своєму довгому викладі д-р Гук розгорнув широке поле знання про напруження та модерний підхід до нього, що викликало цікаву дискусію. Між іншим, редактор Зенон Снилик видвигнув цікаве, а в медичному світі ще не зовсім належно висвітлене питання: чому маємо меншу смертність у молодому віці, коли стрес буває часто дуже високий?

Колишній голова Головної лікарської Управи, д-р Мирослав Харкевич започаткував ці курси на Союзівці для тих лікарів, що приїжджали на цю Оселю УНС тому 6 років. Ті курси ми, лікарі, продовжуємо й постараємося продовжувати їх й на майбутнє, якщо наші колеги своєю присутністю піддержать задуми й пляни організаторів цих курсів. У 1984 році заплявовано курси про напруження у спорті та окремий курс про стрес з участю запрошених наших студентів з коледжу.

З нагоди нашого перебування на Союзівці ми, українські лікарі, вислали дві листівки з підписами й побажаннями скорого видужання для нашого Патріярха в Римі та д-ра Романа Осінчука в Ню Йорку.

Американська Медична Асоціяція зачисляє ті курси з признанням другої категорії. Головна Медична Управа дякує шановним колежанкам і колегам за участь у курсах та висловлює надію, що ці курси наступного року будуть ще кращі.

Пилип Демус

Д-р інж. Василь Наконечний- голова почесного наукового товариства

Д-р інж. Василь Наконечний

В Америці майже кожний рід професії має своє професійне або професійно-наукове товариство. Членами такого товариства можуть бути ті особи, які закінчили студії чи працюють по своєму фаху.

Крім суто професійно-наукових товариств, існують теж почесні науково-дослідні товариства, до яких приймають в члени осіб, котрі вирізнилися своєю особливою оригінальною науково-дослідною працею.

Одним із таких почесних товариств є товариство Sigma Xi. Ціллю товариства є заохочувати дослідників до наукової праці та дослідів точних і прикладних наук фізики, медицини, математики, інженерії (техніки) та інших.

Це товариство було засноване в 1886 році, а тепер начисляє приблизно 120,000 членів, які є згуртовані у майже 500 відділах. Ці відділи існують при університетах і різних науково-дослідних ляbораторіях. Товариство видає свій науковий журнал „Америкен Саєнтіст".

Від десяти років відділ Sigma Xi існує теж у лябораторії кораблів ім. Тейлора у Вашінґтоні. Головою цього почесного товариства у лябораторії ім. Тейлора був вибраний двічі (1979-80 і 1982-83) д-р інж. Василь Наконечний, науково-дослідний працівник тієї лябораторії.

13-го травня 1983 року відбувся святочний бенкет для членів товариства та гостей. Головним промовцем була капітан Ґрейс М. Гоппер, найстарший офіцер на активній службі морського департаменту і відома як знавець компюторної ділянки. Тема її доповіді „Майбутні компюторні можливості".

Програмою вечора проводив голова товариства д-р Наконечний. Він також подав основний звіт із праці за пройдений рік. Протягом року товариство влаштувало дев'ять наукових семінарів із різних ділянок науки для членів товариства та наукових працівників лябораторії. Голова брав участь із рамені Товариства у річному з'їзді Sigma Xi у Далласі, Тексас, у жовтні 1982 року. Нам приємно згадати, що доповідачами на семінарах Sigma Xi в лябораторії ім. Тейлора були також науковці українського роду: д-р Ю. Гамота, д-р О. Ломацький і Д. Гойдиш.

Під час бенкету були відзначені деякі особи за свої наукові досягнення чи за непересічну працю у своїй професії: д-р К. Шенґер, авторитет у корабельній ділянці світового маштабу; д-р С. де лос Сантос, д-р Г. Еверстайн та Р. Міллер.

Як колишній голова д-р Наконечний бере дальше активну участь у праці Sigma Xi, як також і у праці української громади. Зокрема він очолює відділ Товариства Українських Інженерів у Вашінґтоні, який у співпраці з централею у Ню Йорку перевів у життя відому конференцію „Наука та технологія у 80-их роках", що відбулася у приміщеннях Білого Дому 15-го травня 1982 року. Д-р інж. Василь Наконечний дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка та член ряду інших наукових і професійних товариств американського й европейського континентів: Української Академії Наук у ЗСА; Товариство морських архітектів і Американське товариство морських інженерів, Товариство будування кораблів (Західня Німеччина) та Королівський інститут морських архітектів (Великобританія(.

Вся родина д-ра В. Наконечного члени Українського Народного Союзу.

Н.Н.

Напередодні століття українського жіночого руху

Постання першої української жіночої організації у Станиславові у 1884 році під назвою „Товариство Руських Женщин", яку очолила Наталія Кобринська, уважається за початок українського жіночого руху. Союз Українок Америки плянує гідно відзначити століття змагань української жінки до рівноправности, її праці для народу та досягнень у різних ділянках суспільного життя.

Для здійснення цього пляну намічено:

1) Передрук „Першого Вінка", який вийшов у Львові у 1887 році за ініціятивою і редакцією Наталії Кобринської при співпраці Олени Пчілки. Оригінальний примірник для передруку СУА одержав з бібліотеки Українського Музею у Стемфорді. Це коштовне видання фінансує частинно мґр Ксеня Антипів, членка 57-го Відділу СУА.

На важливість цього почину СУА вказує факт, що навіть в Україні альманах став бібліографічною рідкістю. Єдиний примірник „Першого Вінка" знаходиться у науковій бібліотеці АН УССР ім. В. Стефаника, згідно з інформацією у статті Романа Горака про Михайлину Рошкевич п. н. „Змарнований талант", Львів, „Жовтень", ч. 5, 1983.

Вступну статтю з інформаціями про появу „Першого Вінка" і про його творців, як теж примітки опрацьовує д-р Лариса Онишкевич.

2) Прозірки до історії українського жіночого руху, з відповідним текстом.

3) Спеціяльне число „Нашого Життя" у квітні 1984 року, присвячене століттю українського жіночого руху, що включатиме статті, як також знімки і біографії визначних жінок.

4) Виставку рідкісних книжок, жіночої преси довоєнних часів, документів і знімок історичного значення під час XX Конвенції СУА у травні 1984 року.

У зв'язку з трьома останніми проєктами звертаємося з проханням до громадянства, зокрема жіноцтва, допомогти у збірці і збереженні матеріялів до історії українського жіночого руху, а саме: а) давніх видань жіночих організацій: книжок, брошур, афішів і жіночої преси; б) знимок та інших матеріялів, що ілюструють працю жіночих організацій до Другої світової війни; в) знимок і біографій жінок, активних у громадській праці, починаючи від вісімдесятих років минулого століття, їхніх споминів, листування, пам'яток; г) інформацій про працю жіночих гуртків під час Другої світової війни під німецькою окупацією.

Сподіваємося, що українська громада відгукнеться на наш заклик та допоможе записати для історії многогранну працю жінок минулих десятиліть, бабунь і матерів сучасних поколінь. На батьківщині, для якої вони трудилися, затирають сліди їхніх діл. Збережім їх пам'ять у вільному світі.

Будемо вдячні за дарунки до архіву жіночого руху, одначе, на бажання власників, зобов'язуємося звернути знимки та всі інші матеріяли після скопіювання їх.

Матеріяли просимо висилати на адресу: Ukranian National Women's League of America, Inc. 108 Second Avenue, New York, N. Y. 10003.

Відзначено 75-річчя діяча Карпатської України

Ню Йорк, Н. Й. (В.Д.). — У суботу, 10-го вересня ц.р., тут в Українському Інституті Америки відзначено 75-річчя народження д-ра Степана Росохи, колишнього чільного діяча при уряді Карпатської України та знаного громадянина-патріота, який тепер живе в Торонто, Канада.

Д-р Расоха є одним із нечисленних вже активних діячів, які відіграли важливу ролю при відродженні Карпатської України та її короткого, але світлого періоду незалежности, яку знищила підтримувана Гітлером Мадярщина, вбиваючи сотні молоді, членів Карпатської Січі, яка ставила героїчний спротив мадярській армії.

Програму відзначення приготовив Карпато-Український Дослідчий Центр ім. Юліяна Ревая, а організатором і господарем імпрези був д-р Василь Вереш, знаний український підприємець і власник бюра для продажу нерухомого майна, секретар Карпато-Українського Дослідчого Центру, який в 1938-39 роках співпрацював з д-ром Росохою у Карпатській Україні.

Головними промовцями були близькі співтовариші і співробітники ювілята, о. д-р Василь Бойсак, шкільний товариш д-ра Росохи, і проф. Петро Г. Стерчо, з Дрексельського університету у Філядельфії, який є головою Карпато-Українського Дослідчого Центру.

Обидва промовці представили в деталях діяльність д-ра Росохи як молодого студента та учасника політичних подій в Карпатській Україні. Д-р Росоха від ранньої молодости працював серед українського населення Карпатської України. Він організував гуртки самоосвіти, молодіжні клюби, хорові ансамблі та студентські і пластові гуртки з однією ясною метою: розбудувати національну свідомість 700,000 його співгорожан, які жили довго під мадярською займанщиною і їх поминув той могутній процес відродження, який переходила Галичина і Східня Україна.

Дійсна проба політичної зрілости і його відданости українській визвольній справі прийшла для д-ра Росохи під час так званої мюнхенської кризи в 1938-39 роках, коли Карпатська Україна стала спочатку автономною країною, а пізніше — незалежною державою.

Д-р Росоха був одним з малої групи молодих людей, які відіграли історичну ролю у політичному і культурному відродженні Карпатської України. Це були такі визначні провідники як о. Августин Волошин, Юліян Ревай, д-р Августин Штефан, Іван Рогач, Ю. Химинець, Ю. Бращайко, Степан Росоха й інші; деякі з них були заарештовані і розстріляні большевиками в 1945 році.

Д-р Росоха, хоч сам не був військовою людиною, був одним із передових організаторів Карпатської Січі ,яка ставила героїчний спротив мадярській армії. Він був призначений до кабінету уряду Карпатської України як відповідальний референт преси і пропаганди. Він був також редактором журналу для молоді „Пробоєм" у Хусті а після упадку Карпатської України він видавав український журнал „Наступ" у Празі.

Після прибуття до Канади д-р Росоха знову став дуже активним в українському національному і політичному житті, як також у ділянці видавництва. Він є автором кількох книжок, редактором „Вільного Слова" і працює тепер над своїми біографічними споминами.

Між іншими промовцями були д-р Ярослав Падох, президент Наукового Товариства ім. Шевченка; Павло Дорожинський говорив в імені ІСНО (Ідеологічно-Споріднені Націоналістичні Організації) і Володимир Процик, представник Організації Державного Відродження України (ОДВУ).

Андрій Добрянський під акомпаньямент Томи Гринькова, відспівав п'ять українських народних пісень в честь ювілята.

Д-р Росоха сердечно подякував організаторам і учасникам відзначення, заявивши, що вся його діяльність у Карпатській Україні в минулому і його теперішня активність є виявом його внутрішньої невмирущої любови і відданости визволенню української нації.

Після відспівання традиційного українського „Многая Літа", д-р Вереш закінчив програму, запрошуючи присутніх на прийняття.

Це успішне відзначення відбулося в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

Вшанували пам'ять жертв голоду

Елленвілл, Н.Й. (І.Д.) — Заходом Об'єднаного Комітету українських організацій Кеткильських гір гідно вшановано пам'ять жертв голоду в Україні в 1932-33 роках. У неділю, 11-го вересня ц.р., на Оселі СУМА при численній участі українців з цілої околиці.

В год. 1-ій о. митрат Володимир Білинський, разом з о. Богданом Скасковим, відправив Панахиду та прочитав пастирського листа Блаженнішого Патріярха Йосифа з приводу 50-ліття голодомору. Відтак вирушив похід із прапорами до будинку СУМА.

У великій залі на сцені видніла картина української матері з померлою з голоду дитиною на руках і напис 1932-1933.

Голова Об'єднаного Комітету, мґр Василик відкрив жалобну Академію, закликаючи вставанням із місць і хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять 7 мільйонів українців, які померли з голоду. Після американського гимну, що його заграв на фортепіяні Ф. Шварц, а публіка проспівала, мґр М.Василик виголосив доповідь про голод в Україні в 1932-33 роках, заплянований і переведений Москвою. Українці в Америці, сенатори, конгресмени, політики повинні подбати, щоб Москву поставити під міжнародний суд за цей небувалий злочин. Потім він представив почесних гостей: о. митрата В.Білинського, о. Б.Скаскова, Ф. Спада й Р.Довлінга, представників управи міста Верзінг, В.Кваса, члена леґіслятури повіту Олстер, міського касира О.Баландюка, Прісціллю Пруцман, репортерку „Елленвіл Нюз", ред. Я.Гайваса, директора Головної Управи УККА, голів і представників наших організацій. А.Плескун і О. Василик прочитали привіти від конгресменів, які не могли прибути.

Ред. Я. Гайвас у короткому слові пригадав про татарські лихоліття, руїни, московські переслідування, голоди, але український народ витривав і далі бореться за визволення.

В мистецькій програмі виступило Літературне то-

(Закінчення на ст. 4)

Звернення до громадянства Українського Студентського Комітету „Дахав"

Причини створення Комітету „Дахав"

10-го серпня 1983 року група українських студентів із ЗСА і Канади, учасники студійної програми „Стежками Батьків по Европі" (СБЕ), яку щорічно організують Фундації УВУ, відвідали Меморіяльний Музей в будинку колишнього концентраційного табору Дахав, шукаючи слідів українських жертв.

Не дивлячись на те, що сотні українців каралися і гинули в тому таборі, ніде в Музеї немає найменшої згадки про них. Тому запало одностайне рішення оформити комітет і домагатися рівних прав і визнання мертвих і терплячих українських жертв Дахаву.

Склад Студентського Комітету „Дахав"

На пропозицію проф. Петра Ґоя, оформлено студентський Комітет Дахав у такому складі: мгр Соня Шерег (Ню Йорк)—голова; Борис Дацків (Лонг Айленд) і Михайло Швець (Монтреаль)—заступники; Маруся Дрогобицька (Ню Йорк)—секретар; Наталія Мельник (Дітройт), Таня Дичок (Торонто), Надія Козак (Міннеаполіс), Маркіян Швець (Монтреаль) і Уляна Юрків (Дітройт)—члени. Комітет покликав проф. Петра Ґоя на свого дорадника.

Завдання і ціль Комітету

Вивчити всю складність проблеми і докласти всіх зусіль для того, щоб українські жертви нацистського терору були визнанні на рівні з іншими народами.

Припинити дискримінацію мертвих і живих українських жертв табору Дахав, дискриминацію, яка затаює найменші сліди перебування українців в концтаборі та зараховує їх на конто інших народів. На нашу думку, ця подія є мало що менше каригідна і зневажаюча, ніж саме перебування чи мученицька смерть в гітлерівських млинах смерти.

Домагтися, щоб було віддане належне місце для українських в'язнів у Меморіяльному Музеї в статистичних і меморіяльних таблицях і виставках.

Мирною демонстрацією нав'язати діялог з адміністрацією Музею, баварським урядом й Інтернаціональним Дахавським Комітетом (ІДК).

Демонстрація в таборі Дахав і прийняття вимог студентів

17-го серпня 1983 року о год. 4-ій по полудні відбулася студентська демонстрація в Меморіяльному Музеї на території колишнього концтабору. В демонсттрації взяло участь 18-ть студентів, два професора і один священик, колишній в'язень Дахаву.

Нав'язано діялог з адміністрацією Меморіяльного Музею, а згодом з представником баварського уряду Ґердою Фраундорфер, відповідальною за адміністрацію замків і озер. Опісля, через неї, з генеральним секретарем Інтернаціонального Дахавського Комітету в Брюсселі Ґеорґом Вальравом, який в принципі погодився на вимоги українських студентів. Згода на ці вимоги була прочитана Г. Фраундорфер у присутності представника „Зіддойче Цайтунг" д-ра Ганса Гольцгайдера.

Там, між іншим, сказано, що „На знак пам'яті про спільні терпіння у концтаборах і солідарність всіх в'язнів встановити для українців місце, одначе, не пов'язуючи з цим будь-якої політичної заяви. Щодо статистики, то її можна доповнити тільки тоді, коли Комітетові (ІДК) будуть представлені провірені дані про кількість ув'язнених і помордованих українців" (докладніше—дивись передовицю в „Дахавер Ноєсте", льокальне видання „Зіддойче Цайтунг", 19-го серпня 1983, ст. І).

Що вже зроблено в дусі домовлення

В дусі домовлення з рамени Студентського Комітету 22-го серпня ц.р. через о. Євгена Гарабача і д-ра Олексу Вінтоняка, за згодою адміністрації Музею і за розпискою передано:

а) шарфу-пропор з відповідним написом.

б) Декілька альбомів і книжок авторства колишніх українських в'язнів.

в). Обговорено проєкт меморіяльної таблиці (зміст, матеріял і виконавців).

г) Крім цього, вислано до української преси статті і матеріяли про демонстрацію; переклад статті „Зіддойче Цайтунг"; листи до всіх чинників, зв'язаних з цією акцією.

Що потрібно зробити (біжучі завдання)

Устійнити текст меморіяльної дошки підшукати мистця і фінанси. За договором це повинен фінансувати наш Комітет.

Припильнувати, щоб адміністрація Музею призначила для українських в'язнів відповідне місце з написом в Залі Народів.

Розпочати складання списків українських жертв концентраційного табору Дахав, щоб згідно з домовою, передати їх Інтернаціональному Дахавському Комітетові для провірки і включення в список національностей

До сьогодні на руках студентського Комітету є тільки 184 призвища колишніх українських в'язнів у Дахав. Зовсім бракує імен українців, розстріляних і померлих у таборі. Початкові відомості вказують, що було їх тисячі. Від зрозуміння цієї преважливої національної справи і співпраці, в першу чергу, української преси, української спільноти, від її жертвенности, залежатиме наскільки Комітет зможе зібрати, устійнити і удокументувати список колишніх в'язнів українського походження.

Тому цією дорогою ми звертаємося до колишніх в'язнів в Дахав, їх родин, знайомих і взагалі української спільноти в діяспорі закликаємо присилати на адресу Комітету наступні дані про відомих вам колишніх в'язнів:

Ім'я і прізвище, місце і дата народження; приблизно коли і де заарештований; ким арештований; причина арешту; куди вивезений? Якщо людина живе, то теперішня адреса, або місце і дата смерти.

Підготова списку, а згодом провірка в архівах кацету буде вимагати багату часу і фінансових засобів. Через Дахав пройшло тільки зареєстрованих 206,000 в'язнів різних національностей.

Ми, молоді українські студенти, готові до праці і знаємо, що успішне завершення буде вимагати багатьох спільних зусиль об'єднаної громади, матеріяльних засобів і часу. Просимо українську громаду допомогти нам. Всі дані про колишніх в'язнів Дахав, як і пожертви для праці і дослідів прохаємо висилати на адресу Комітету SBE Ukrainian Student Dachau Committee, 203 Second Avenue, New York, N. Y., 10003.

Пожертви можна відтягати від податку.

ДОСЛІДНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 25-го вересня ц.р., о год. 2-ій по полудні, тут в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця (ріг П'ятої авеню), Дослідне Товариство „Пролог" і Видавництво „Сучасність" влаштовують конференцію з нагоди появи тритомної праці проф. Тараса Гунчака і д-ра Романа Сольчаника.

Конференція відбудеться під моттом: „Українська суспільно-політична думка в XX століттї". У програмі дві доповіді: „У пошуках за ідеологією (націоналізм, консерватизм, націонал-комунізм)" — проф. Т. Гунчак; „Найновіші процеси в національній політиці КПРС" — д-р Р. Сольчаник. Після офіційної програми — товариська зустріч при перекусці; вступ — 5 долярів від особи.

Галя Волянська...

(Закінчення зі стор. 1)

„Міс Союзівку" і її дружок та дякуючи численним гостям за участь в цій заключній імпрезі 30-го літнього сезону на Союзівці.

Букет квітів А.Дидик, з приязненням за її 12 років провадження програм, вручив інж. Швед, а словами подякував її відтак В. Квас.

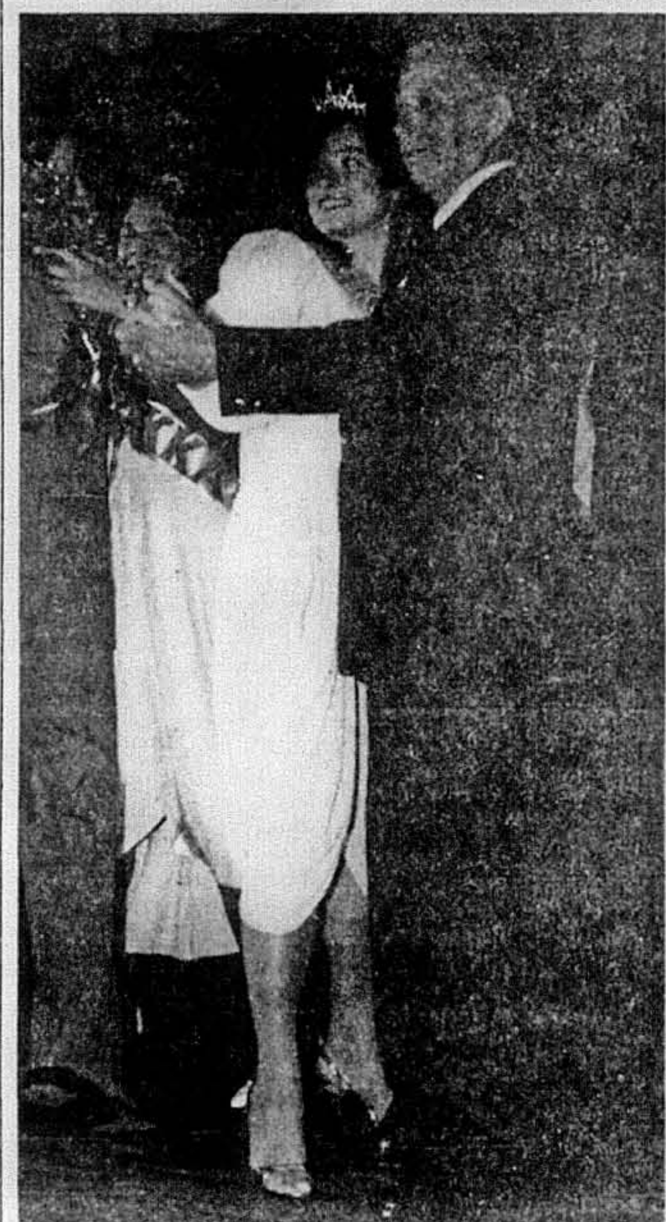
Як і в минулих роках, перед контестом відбулась мистецька програма, що її виповнили вокальний секстет „Намисто" з Вашінгтону під мистецьким керівництвом Петра Круля і піяністка Ірина Пелех-Зварич з Філядельфії. Програмою вела А. Дидик, яка теж привітала всіх союзових секретарів і голів округ, а відтак представила таких гостей: голову Контрольної Комісії мгра І. Геврика, члена Комісії проф. д-ра Богдана Гнатюка, головних радних В. Кваса і А. Кейбіду, присутніх колишніх „Міс Союзівок" Андрею Кейбіду, Арету Ракочу і Ліду Фещенко-Чопівську, як теж головного редактора „Свободи" Зенона Снилика і члена редакції „Українського Тижневика" Юрія Зарицького та почесного члена УНСоюзу і колишнього головного предсідника Йосипа Лисогора з дружиною Марією і Ю. Прокопця.

Під час програми з коротким прощальним словом виступила Зеня Матківська.

До танців цього вечора пригравала оркестра „Червона Калина" із солісткою Оксаною Тромсою.

Усміхнені кралі з представниками УНСоюзу (зліва): З. Матківська, А. Кейбіда, Л. Кушнір, В. Квас, Г. Волянська, мгр І. Геврик, О. Вербовська, Ю. Прокопець.

Новообрана „Міс Союзівка" у коронаційному танку з мґром Іваном Геврикoм.

Після проголошення висліду контесту (зліва) друга дружка Люба Кушнір, перша дружка Оксана Вербовська, „Міс Союзівка" Галя Волянська і її попередниця Зеня Матківська.

Ансамбль „Намисто" на сцені „Веселки".

НЕГРИТЯНСЬКІ І еспаномовні лідери критикують телевізійну індустрію за зменшення числа артистів і технічного персоналу з-посеред так званих меншостей у проголошеній вже осінній програмі. Згідно з їхньою опінією керівництво телевізійної індустрії не взяло до уваги високого відсотка безробітних серед меншин і потреби збільшення їх числа в кіно і телевізійній продукції. Очевидно, дирекції головних телевізійних компаній категорично відкинули закиди негритян і еспаноамериканців, назвавши їх безпідставними і неправдивими. „Ми не можемо затруднювати людей в цій галузі тільки тому, що вони негри чи пуерторіканці, бо крім того кандидат на таку працю мусить відповідати вимогам усталеним нашим керівництвом", — заявив речник компанії Ей-Бі-Сі.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ здоров'я і громадської обслуги Маргарет Геклер заявила, що потрібна більша співпраця між Урядом, федеральними леґіслятурами, керівниками шкільництва, бизнесу і телевізійної індустрії для відвернення загрози, яка нависла над американською молоддю. Геклер мала на думці алькоголь і наркотики, які у великій кількості вживають підлітки і молодь взагалі. Покликаючись на статистику, Геклер заявила, що принаймні 10,000 американської молоді у віці від 16 до 25 років життя вмирають кожного року від алькоголю і наркотиків та автомобільних випадків тісно пов'язаних з алькоголем. Понад три мільйони американців з тієї вікової групи є вже сьогодні налоговими алькоголіками і наркоманами, які потребують лікування.

СОВЄТСЬКИЙ ЛЕТУН Віктор Бєленко, який втік на Захід у 1976 році на військовому літаку типу МІГ-125, виступає тепер у ролі консультанта в Центральній Розвідчій Агенції при розшифруванні записаних радіорозмов совєтського летуна, який збив корейський пасажирський літак над Японським морем. Бєленко служив у тій самій летунській частині на Далекому Сході, яка переслідувала і збила південнокорейський літак, йому добре відома вся військова термінологія та інші подробиці життя і діяльности летунів і командирів цієї частини. Тому Бєленко і його знання можуть дуже багато сказати про явні та закулісні подробиці цієї трагедії. Газета „Вашінгтон Таймс" надрукувала в понеділок, 19-го вересня, статтю про совєтського летуна Бєленка і його ролю в розшифруванні вказаних радіорозмов.

Вшанували...

(Закінчення зі ст. 3)

вариство „Дзвін" з Ґлен Спею під мистецьким керівництвом Тамари Лихолай з літературним монтажем з повісті В.Барки „Жовтий князь", переплітаним відповідними піснями вокального квартету при фортепіяновому супроводі Ф.Шварца. Т. Лихолай продеклямувала поему В.Барки „Реальник". Квартет „Дзвін" у стилевих історичних жупанах у складі: Т.Лихолай, Р.Гавур, А.Плескун і Є.Мартинець, проспівав молитву „Боже, на землю нашу поглянь" муз. О.Нижанківського, а пізніше — „Молитву за рідний край" І.Недільського-М.Федорова, Молитку до Пресвятої Богородиці Д. Бортнянського.

Доповідь про зорганізований Москвою голод виголосив Я.Гавур, керівник української радіогодини в Порт Джервіс. Політика царської й комуністичної Москви змагала до знищення українського народу, русифікації. Одначе хоч наш нарід понад 300 літ витримав московські переслідування, він зберігся. Всі українські організації в ЗСА повинні повести велику акцію, щоб світ почув про український голокост.

Р.Гавур продеклямувала поему В.Барки „Нонна". Є. Мартинець прочитала вступ до літературного монтажу з повісти „Жовтий князь" в В.Барки. Р.Гавур, Т.Лихолай і А.Плескун рецитували уривки з „Жовтого князя" про смерть з голоду Мирона Даниловича, його донечки Оленки, розшуку його дружини й сина, що зворушили до сліз усіх присутніх. Неменше зворушені були й декляматорки, що їхні голоси тремтіли від людського горя. Такого високомистецького зворушливого монтажу довелося почути вперше. А сльози на очах усіх нехай будуть подякою і для автора і для членок „Дзвону". Відповідно дібрана, настроєва музика причинилася до великого мистецького успіху „Дзвону".

Для відпруження вокальний квартет „Дзвін" проспівав дві пісні про красу України — „Карпати" Е. Садовського, та „Рідна земле моя" І.Островського. Т. Лихолай проспівала сольо „Як давно" Г. Китастого з власним супроводом на бандурі. О.Василик прочитав поему М.Василика англійською мовою, присвячену жертвам голоду. А. Плескун продеклямувала поему В.С. „Ти воскреснеш, Україно". Квартет „Дзвін" проспівав „Вставай, Україно" Е.Садовського.

Українським національним гимном закінчено цю вдалу жалобну академію, що надовго залишиться у пам'яті численної публіки. Понад 300 українців з цілої околиці пережили трагедію України всім серцем. Велике признання й подяка належиться організаторам академії, всім виконавцям програми, зокрема товариству „Дзвін".

Де ще не було жалібної академії, присвяченої пам'яті жертв Великого голоду, в 1932-33 роках в Україні, требаї зорганізувати, запросивши до участи літературне товариство „Дзвін".

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИКОЛА ШЕВКУН, член УНС Відд. 14-го Т-ва „Чорноморська Січ" В Нюарку, Н. Дж., помер 26-го липня 1983 року на 67-му році життя. Нар. 9-го жовтня 1916 року в Нюарку, Н.Дж. Членом УНС став в 1936 році. Залишив у смутку дружину Вікторію і сина Михайла. Похорон відбувся 29-го липня 1983 року на цвинтарі Голівуд Меморіал в Юніон, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Отрок, секр.

КАРОЛИНА М. ҐАРДІНҐ, член УНС Відд. 16-го Т-ва „Просвіта" в Спрінг Веллі, Н.Й., померла 27-го липня 1983 року на 36-му році життя. Нар. 25-го грудня 1946 року в Саффери, Н.Й. Членом УНС стала 1967 року. Залишила в смутку мужа Василя, дочку Христину, батьків Миколу і Аліс Москаль. Похорон відбувся 1-го серпня 1983 р. на цвинтарі в Малден, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!
Ляриса Лілітка, секр.

ВІКТОР ПРОЦИК, член УНС Відд. 114-го ім. св. Володимира в Чикаго, Ілл., помер 26-го березня 1910 року в Україні. Членом УНС став в 1949 році. Залишив у смутку дружину Олену і сина Богдана. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Ольга Бережан, секр.

МАРІЯ ГЛАДІЙ, член УНС Відд. 292 ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 29-го липня 1983 р. на 73-му році життя. Нар. 1911 р. в Манітобі, Канада. Членом УНС стала в 1963 р. Залишила в смутку мужа Миколая, дочку Гльорію і одну внучку; сестер Марґарету, Ненсі і Анну і брата Івана. Похорон відбувся 1-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Гедвіґи в Дірборн Гайтс, Мич.

Вічна Їй Пам'ять!
Стелла Федик, секр.

ОЛЬГА БАРАН, член УНС Відд. 86-го Т-ва „УСК" в Ню Йорку, Н.Й., померла 12-го серпня 1983 року на 67-му році життя. Нар 1916 року в Україні. Членом УНС стала в 1973 році. Залишила в смутку стриянку Марту Кульчицьку зі сином Володимиром; сестрінку Стефанію Сєрант з родиною; шваґра д-ра Остапа з родиною; братанка Богдана з родиною і дальшу рідню в Америці, Польщі і Україні. Похорон відбувся 15-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Хреста в Норт Арлінґтоні, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Сєрант, секр.